

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

1 Allmänt

Mjölkbaserat kategori 3-material¹ (produkter) som härrör från en anläggning inom mjölksektorn, detaljhandeln eller en bearbetningsanläggning får användas som foder för djur som används i livsmedelsproduktionen. Mjölkbaserade produkter ska lagras och transporteras korrekt och de får inte orsaka fara för djurens hälsa. Sådana produkter är till exempel råmjölk, vassla och vasslekoncentrat, vasslepulver, tvättvatten som varit i kontakt med mjölk och surmjölk, mjölk, surmjölk, fil, yoghurt, glass, ostar etc. som returnerats från affärerna. De ovan nämnda produkterna får överlåtas som foder som sådana eller efter bearbetning. Obearbetad råmjölk får dock levereras direkt från en gård till en annan för att användas vid utfodring av idisslare. Med råmjölk avses den vätska som utsöndras från mjölkkörtlar hos mjölkproducerande djur under 3–5 dagar efter nedkomst, som är rik på antikroppar och mineralämnen och som föregår produktionen av obehandlad mjölk².

Mjölk innehållande rester av antibiotika är en kategori 2- biprodukt och får inte ens som utspädd användas vid utfodring av djur, som används i livsmedelsproduktionen. Om det således av misstag har råkat komma in antibiotikamjölk exempelvis i mejeriets silo, måste mjölken förstöras vid en anläggning som har rätt att bearbeta kategori 2-biprodukter (t.ex. en biogasanläggning).

Denna anvisning, inklusive antibiotikamjölk, tillämpas inte på användning av mjölk som foder eller på bortskaffande av mjölk, då de mjölkbaserade produkter som uppkommer används för utfodring av gårdens egna djur eller förstörs på gården.

Användningen av mjölk och mjölkbaserade produkter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen regleras genom kommissionens förordning (EU) nr 142/2011³ samt jord- och skogsbruksministeriets förordning nr 783/2015⁴ och lag om animaliska biprodukter nr 517/2015⁵. I artikel 21 och bilaga X avsnitt 4 till kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 beskrivs särskilda krav, såsom bearbetningskrav, för mjölk, råmjölk och vissa andra derivat av mjölk eller råmjölk. För produktion av mjölkbaserade foder får endast användas animaliska biprodukter av kategori 3 som härrör från produktionen av produkter avsedda att användas som livsmedel. Material från centrifugering eller separering i samband med mjölkförädling får dock inte användas.

Den ovan nämnda förordningen gör det möjligt att som foder använda mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk, som inte har bearbetats i enlighet med punkt B i del I i avsnitt 4 i bilaga X. I förordning JSMf 783/2015 utfärdas nationella bestämmelser om det förfarande som

¹Länk till förordningen [\(EG\) nr 1069/2009](#)

²Länk till förordningen [\(EG\) nr 1662/2006](#)

³Länk till förordningen [\(EU\) nr 142/2011](#)

⁴Länk till förordningen [JSMf 783/2015](#)

⁵ Länk till lag om animaliska biprodukter [517/2015](#)

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

säkerställer att användningen av de aktuella produkterna som foder kan övervakas och spåras.

Om mjölk, mjölkbaserade produkter eller mjölkderivat som inte är avsedda att användas som livsmedel importeras till Finland från tredjeländer ska de åtföljas av ett hälsointyg enligt kapitel 2A i bilaga XV till förordning (EU) nr 142/2011.

2 Krav på bearbetning av mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk

Punkt a)

1. UHT-behandling (minst 135 °C i minst 1 sek.) eller
2. sterilisering (minst 115 °C i minst 15 min. eller med någon motsvarande tids- och temperaturkombination) eller
3. pastörisering (minst 71,7 °C i minst 15 sek. eller med någon motsvarande tids- och temperaturkombination) + torkning eller sänkning av pH-värdet till under 6 under minst en timme

Punkt b)

1. pastörisering (minst 71,7 °C i minst 15 sek. eller med någon motsvarande tids- och temperaturkombination) eller
2. när det är fråga om vassla, som har framställts av icke värmebehandlade mjölkprodukter:
vasslan ska efter sedimenteringen av mjölken få stå i minst 16 timmar och vasslans pH-värde skall sjunka till under 6 (innan den levereras från anläggningen).

I fråga om mjölk och mjölkbaserade produkter som returnerats från affärerna och som används vid utfodring av djur krävs inte på nytt sådan bearbetning som beskrivs i punkterna a och b, om framställningsprocessen i fråga om dessa produkter har innefattat en motsvarande bearbetning.

3 Anvisningar till anläggningarna inom mjölksektorn

En anläggning inom mjölksektorn som överlåter mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk för utfodring av djur skall ha godkänts med stöd av livsmedelslagen (23/2006). Anläggningen skall dessutom göra en anmälan till Eviras fodersektion för registrering, dvs. meddela att den är en foderföretagare. En anläggning inom mjölksektorn kan överlåta produkter som har bearbetats enligt punkt 2 till denna anvisning eller obearbetade produkter för att användas som foder. En anläggning inom mjölksektorn som från en annan EU-medlemsstat eller ett tredje land tar emot mjölk, vassla eller grädde som inte genomgått värmebehandling får inte leverera obehandlade produkter eller produkter som kommit i kontakt med obehandlade produkter för utfodring av djur.

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

Produkterna skall transporteras t.ex. i livsmedelsförpackningar eller täta behållare och transportutrymmena måste vara rena och prydliga. Kylkedjan får inte brytas under transporten. Behållare, redskap eller utrustning som återanvänds måste:

- a) rengöras, tvättas och desinficeras efter varje oavbruten användning;
- b) förvaras som rena.

Prover som tagits av produkterna skall uppfylla de mikrobiologiska krav som anges i bilaga X till förordningen (EU) nr 142/2011 (salmonella, enterobakterier).

En anläggning inom mjölksektorn eller en foderdistributör skall på följande sätt säkerställa spårbarheten för produkter som överlåts som foder:

1) En produkt som överlåts till slutanvändaren (gårdsbruksenheten) skall åtföljas av en etikett enligt foderlagstiftningen. Varudeklarationen skall ha följande text: "*kategori 3-biprodukt, får inte användas som livsmedel*". Etiketten fästs på förpackningen eller, om produkten är lösvara, skall ett separat följedokument med denna text vara tillgänglig för kunden. Vid transport av mjölkbaserade biprodukter skall fordonet eller behållaren dessutom vara märkt med texten: "*kategori 3-biprodukt, får inte användas som livsmedel*".

2) Aktörer som avsänder, transporterar eller tar emot produkter skall föra bok över försändelserna. Produkterna skall åtföljas av ett handelsdokument (t.ex. fraktsedel) med följande uppgifter:

- a) datum för mottagandet/överlåtelsen;
- b) beskrivning av produkten (*kategori 3-biprodukt, bearbetad enligt punkt a/bearbetad enligt punkt b/obearbetad*);
- c) produktmängd;
- d) överlåtande anläggning;
- e) förarens namn och adress och
- f) mottagarens namn och adress

Om bearbetade och obearbetade produkter slås samman i en behållare eller liknande kategoriseras produkten efter detta som obearbetad.

Handelsdokumentet utfärdas i minst tre exemplar. Originalen åtföljer försändelsen till den slutliga bestämmelseorten medan den avsändande anläggningen, distributören och transportföretaget behåller kopiorna. Handelsdokumenten måste sparas i minst två år. Också produkter som överlåts från en anläggning inom mjölksektorn till en bearbetningsanläggning måste åtföljas av ett handelsdokument.

4 Anvisningar till distributörer, lagringsanläggningar, transportföretag inom fodersektorn och tillverkare och förmedlare av foderblandningar

En foderföretagare som levererar mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk för att användas vid utfodring av djur skall vara registrerad hos Evira. Foderföretagaren ska sörja för den hygieniska kvaliteten på produkter som överlåts som foder, att produkterna går att spåra och att de transporteras korrekt.

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

Av den journal som förs av en av de ovan nämnda aktörer ska det framgå att de produkter som levereras är bearbetade enligt punkt a eller punkt b eller att produkterna är obearbetade. Distributören ska på begäran till Evira anmäla de gårdar till vilka han har förmedlat obearbetade eller enligt punkt b i bilagan bearbetade produkter för utfodring av djur.

Enligt foderhygienförordningen (EG) nr 183/2005 skall alla foderföretagare, primärproduktionen undantagen, tillämpa ett system för riskanalys och kritiska styrpunkter (HACCP). På begäran ska foderföretagare meddela till Evira de gårdar till vilka de har förmedlat obearbetade produkter eller produkter som har bearbetats i enlighet med punkt b i bilagan.

Lagringsanläggningar inom fodersektorn som inte är belägna i anslutning till en godkänd anläggning inom mjölksektorn skall registrera sig genom en anmälan till Eviras fodersektion.

Också de transportföretag som transporterar mjölkbaserade biprodukter avsedda som foder skall göra en anmälan till Evira för registrering.

5 Anvisningar till gårdarna

Gården kan vid utfodring av djur som används för livsmedelsproduktion använda bearbetade och obearbetade produkter av råmjölk på följande villkor.

a) Användning av produkter som bearbetats i enlighet med punkt a förutsätter inga särskilda åtgärder av gården.

b) Användning av produkter som bearbetats i enlighet med punkt b
En gård som använder produkter som bearbetats enligt punkt b måste registrera sig i det register som förs av Eviras fodersektion. Registrering söks med blankett J (http://www.evira.fi/portal/se/djur/foder/verksamhet_inom_fodersektorn/blanketter/), på vilken gården skall uppge:

- 1) gårdens kontaktuppgifter och lägenhetssignum;
- 2) de produkter som bearbetats enligt punkt 2 och använts vid utfodringen av djur på gården;
- 3) den aktör som levererar produkter till gården; och
- 4) de djurarter som utfodras med produkter enligt punkt 3.

c) Användning av obearbetade produkter av råmjölk
Obearbetad råmjölk, obearbetade produkter baserade på råmjölk samt biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av dessa produkter får användas **endast vid utfodring av svin**.

En gård som använder obearbetade produkter vid utfodringen av svin ska ansöka om registrering hos Eviras fodersektion på samma sätt som i punkten ovan.

För att gården skall införas i registret förutsätts att:

- 1) de obearbetade produkterna härstammar från en anläggning inom mjölksektorn som godkänts med stöd av livsmedelslagen,

Användning av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen

- 2) en gård som använder obearbetade produkter vid utfodringen av svin förbinder sig när uppfödningen upphör att leverera de svin som utfodrats med obearbetade produkter direkt till slakteriet,
- 3) gården har med en utvald veterinär ingått ett hälsovårdsavtal om regelbunden hälsovård för djuren, vilket skall innefatta kontroll av svinens hälsotillstånd åtminstone två gånger om året, och
- 4) gården för en förteckning över de obearbetade produkter som den mottagit för utfodringen av svin samt över de svin som sänts till slakteriet.

Med avvikelse från det vad ovan är sagt kan den obearbetad råmjölk som är producerad på en annan gård användas vid utfodring av idisslare förutsatt att detta inte medför risk för spridning av djursjukdomar. Av gården som använder råmjölk förutsätts inte registreringen. En gård som överlåter och tar emot råmjölk ska anteckna i foderbokföring överlåtelser/anskaffningar av råmjölk.

Enligt förordningen (EU) nr 142/2011 kan man använda enligt punkt a i bilagan bearbetade produkter som foderämne i gränsområden när de berörda medlemsstaterna har en överenskommelse om sådan användning. Mellan Finland och Sverige finns det en sådan överenskommelse, som i gränsområden möjliggör användning av sådana bearbetade produkter, som härstammar från grannlandet.

Ytterligare upplysningar lämnas av följande personer vid jord- och skogsbruksministeriet och Evira:

Överinspektör Kirsti Huovinen, tfn 0295 16 2182, [kirsti.huovinen\(at\)mmm.fi](mailto:kirsti.huovinen(at)mmm.fi)

Överinspektör Marja Turunen tfn 040 838 0214, [marja.turunen\(at\)evira.fi](mailto:marja.turunen(at)evira.fi)

Överinspektör Katja Korkalainen tfn 040 489 3412, [katja.korkalainen\(at\)evira.fi](mailto:katja.korkalainen(at)evira.fi)

(foderföretag inom primärproduktion av foder)

Hänvisningar

Godkända biogasanläggningar

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/sivutuotteet/hyvaksytyt_laitokset/section_vi.pdf

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol.

Denna anvisning innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av hur lagstiftningen tillämpas. Lagstiftningspunkterna är tydligt utmärkta. Tolkningarna i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.